

شورای عالی حوزه علمیه قم

مرکز مدیریت حوزه های علمیه خواهران

مدرسه علمیه فاطمه الزهرا (سلام الله عليها)

شهرستان اردکان

عنوان

رفتار والدین در دنیای پیشرفته با فرزندان

استاد راهنما

سرکار خانم ابوطالبی

پژوهشگر

عصمت سرافراز

دی ۱۳۹۴

چکیده

در قرن حاضر دنیا با چنان سرعتی در حال پیشرفت است که شاید تا چند دهه قبل چنین پیشرفتی برای کسی قابل تصور نبود.

استفاده از نوابزارهای ساده یا پیچیده که برآمده از فناوری است تحت عنوان تکنولوژی از شاخصه های اصلی پیشرفت سریع جوامع است. این ابزارها در همه حیطه ها ورود پیدا کرد و در عرصه ارتباطات نیز جایگاه خاص خود را یافت.

کودکان و نوجوانان گروهی بودند که تاثیر پذیری بیشتری از این ابزار که شامل تبلت، موبایل، اینترنت، بازی های رایانه ای و ... داشتند و چنین موضوعی با توجه به امکانات و قابلیت ها و جذابیت هایی که این ابزار داشت تمایل این گروه را برای استفاده از چنین ابزاری افزون می کرد.

خانواده ها و در راس اصلی آن والدین که مسئول تربیت فرزندان خویش هستند در ارتباط با فرزندان خویش در استفاده از چنین ابزاری باید در قالب باید های رفتاری مانند آگاه سازی، استفاده از اپلیکیشن های مناسب، ایجاد محدودیت زمانی و مکانی، آموزش سوتد رسانه ای، قار دادن تلگوی مناسب برای فرزندان و ... و اجتناب از نبایدهای رفتاری که شامل: خرید تبلت برای بازی، تقلیدهای کورکورانه، داشتن رمز شخصی و می باشد. تعامل درستی را با فرزندان خویش داشته باشند تا هم از خطرات آن مصون بمانند و هم بتوانند از مزایای آن استفاده کنند.

کلید واژه: دنیای پیشرفته، تکنولوژی، بایدها و نبایدهای رفتاری.

فهرست مطالب

مقدمه (طرح تحقیق)	۱
۱- تعریف و تبیین موضوع	۱
۲- اهمیت و ضرورت تحقیق	۱
۳- اهداف و فوائد تحقیق	۲
۴- پیشینه تحقیق	۲
۵- سوال های تحقیق	۳
۶- پیش فرض تحقیق	۳
۷- فرضیه تحقیق	۳
۸- ساختار تحقیق	۳
مفهوم شناسی	۴
تعریف رفتار	۴
تعریف دنیای پیشرفته	۴
رفتار والدین در دنیای پیشرفته با فرزندان	۴
بایدهای رفتاری	۶
مطلع بودن از ابزارهای تکنولوژی مدرن	۶
شناسایی میزان علاقه فرزند به ابزار تکنولوژی از طریق سوال	۶
سوال پیرامون فعالیت اینترنتی همسالان	۶
آگاه سازی	۸
آموزش رسانه ای به کودکان	۸
همراه بودن با فرزند در فضای مجازی	۹
تعامل والدین با فرزندان	۹
الگوی رفتاری مناسب برای فرزندان	۱۰
استفاده از اپلیکیشن های مناسب	۱۰
تشخیص نیاز کاذب از حقیقی	۱۲

۱۲	نظارت از طریق ایجاد محدودیت
۱۳	بروز رسانی تنظیمات امنیتی
۱۴	ایجاد کردن فضایی عاری از ابزار تکنولوژی
۱۴	عمومی کردن فضای ابزار تکنولوژی
۱۴	ابزارهای جایگزین ابزار مدرن
۱۴	قرار دادن جایزه
۱۵	نبایدهای رفتاری
۱۵	استفاده دائمی از ابزار تکنولوژی در حضور خانواده
۱۵	تقلیدهای کورکورانه
۱۶	تهیه ابزار تکنولوژی برای کودکان زیر ۱۷ سال
۱۶	منع مستقیم
۱۷	آزاد گذاشتن مطلق، سختگیری زیاد
۱۷	خرید تبلت برای بازی
۱۸	داشتن رمز ورودی شخصی
۱۸	نتیجه گیری
۱۹	منابع و مآخذ

مقدمه (طرح تحقیق)

۱- تعریف و تبیین موضوع

دنیای پیشرفته امروز ، ابزار و ملزومات خاص خود را می طلبد که یکی از آن ها استفاده از تکنولوژی همان نو ابزار هایی هستند که برآمده از فناوری هستند و ساختار ساده یا پیچیده ای دارند.

از ابزار تکنولوژی که امروزه در دست هر کسی می توان یافت. تبلت ، موبایل ، اینترنت ، شبکه های اجتماعی و ... می باشد که با توجه به گسترش روزافزون آن به ویژه در میان کودکان و نوجوانان ، هشیاری والدین برای ایجاد رابطه درست با فرزندان در قالب بایدها و نبایدهای رفتاری را می طلبد.

در این تحقیق بایدهای رفتاری که پدر و مادر باید رعایت کنند شامل مطلع بودن از ابزارهای تکنولوژی مدرن ، آگاه سازی ، آموزش رسانه ای به کودکان ، تشخیص نیاز کاذب از حقیقی، عمومی کردن فضای ابزار تکنولوژی و ... می باشد. و از نبایدهای رفتاری که باید اجتناب کنند : استفاده دائمی از ابزار تکنولوژی در حضور خانواده ، تقلیدهای کورکورانه ، خرید تبلت برای بازی ، آزاد گذاشتن مطلق ، سختگیری زیاد و ... مورد بررسی قرار گرفته است.

۲- اهمیت و ضرورت تحقیق

در دنیای پیشرفته امروز که روابط نیز تغییر کرده است به گونه ای که ابزار تکنولوژی و فناوری وارد این روابط شده اند و همه را تحت تاثیر قرار داده اند و در این میان کودکان و نوجوانان ، تاثیر پذیری بیشتری دارند بنابراین لازم است که خانواده و در راس آن پدر و مادر با رعایت بایدها و نبایدهای رفتاری ، تعامل مناسبی با فرزندان خود داشته باشند.

فرزند در مورد نحوه استفاده از این ابزار را بداند در حالی که حقیقت این است که داشتن چنین ابزاری برای او، آن هم در چنین سنینی مناسب نیست. (www.pouyesh-nursery.ir)

تهیه ابزار تکنولوژی برای کودکان زیر ۱۲ سال

واقعیت هم این است که والدین نباید به فرزندان دبستانی یا دوره راهنمایی خود موبایل بدهند زیرا با این کار این آزادی را به آنها می دهند که وارد شبکه های اجتماعی آنلاین شوند. یا متاسفانه با دوستان نامناسب ارتباط های مخفیانه داشته باشند. وقتی یک گوشی هوشمند در اختیار یک نوجوان باشد، او به طور دایم به اینترنت دسترسی دارد و اینترنت نیز با همه خوبی ها، سایت هایی دارد که برای فرزندان ما به هیچ وجه مناسب نیستند.

هیچ متخصصی سن خاصی را برای تهیه تلفن همراه، مشخص نکرده است و این محدوده سنی به ویژگی های شخصیتی کودک، التزام و شرایط موجود و اطمینان والدین بستگی دارد. (www.tebyan.net)

منع مستقیم

اگر همواره برخورد، منعی باشد و اعتقاد داشته باشیم "فقط همین که من می گویم"، ممکن است باعث نافرمانی نوجوان شویم و مشکلات متعدد دیگری ایجاد شود. از روش منع نباید دائم استفاده کرد. همچنین اگر از انتخاب یک گزینه منعی می کنیم، حتما باید گزینه های متعدد دیگری به او معرفی کنیم تا قدرت مانور او زیاده تر باشد و حس کند حق انتخاب هم دارد.

اگر والدین قصد دارند عوارض اینترنت و پدیده هایی مانند آن را برای نوجوان خود کم کنند برای این کار لازم است فرزندشان، آنها را دوست خود بداند و بداند که والدین صلاح او را می خواهند. بی تردید لازمه رسیدن به چنین باوری این است که پدر و مادر بتوانند ارتباط خوبی با فرزند خود برقرار کنند و با او دوست باشند. حتی اگر در مواردی از او تخلفی دیدند، نباید برخورد نامناسب و شدید داشته باشند. والدین می توانند با درک موقعیت نوجوان، ارزش های او را دریابند و از راه درست به حل مساله بپردازند. (صدیقی، سارا صدیقی، مرداد شماره ۴۳۱، ۱۳۹۲)

آزاد گذاشتن مطلق ، سختگیری زیاد

یکی از رفتارهای نادرستی که والدین در مورد نحوه استفاده فرزندانشان در مورد ابزار جدیدی که در دستشان است این است که گاه به حد افراط عمل می کنند و آن قدر سخت می گیرند که اصلاً اجازه استفاده از چنین وسایلی برای فرزندشان نمی دهند و فرزند نیز زمانی که امکان استفاده از چنین وسیله ای در محیط خانه برایش مهیا نیست ، نیازش را در خارج از محیط خانه و در میان دوستان نامناسب برآورده می کند و گاه خانواده آن قدر تفریط می کنند و فرزندشان را آزاد می گذارند که فرزند ، هر نوع تصویر ، فیلم ، بازی را می تواند مشاهده کند و این نیز خودش خطرناک است.

پدر و مادر باید رفتار متعادلی داشته باشند و به شیوه درستی بر کار فرزندشان نظارت داشته باشند.

خرید تبلت برای بازی

والدین باید تا جایی که ممکن است از خریدن تبلت به عنوان اسباب بازی در سنین دبستان خودداری کنند. تبلت و سایر وسایل دیجیتالی محاسن و معایبی دارد که معایب آن در این سنین بیشتر است. و والدین باید فرزند خود را قانع کنند که تبلت مناسب سن او نیست . و در مرحله اول صحبت کردن پیرامون وسایل مورد نیاز و مناسب هر سن و گام بعدی جانشین کردن وسایل و ابزار دیگر است.

فروزنده گفت: «درک زمان» مفهومی است که بر اساس آن وقتی فردی به کاری مشغول است باید بتواند بگوید چه مدتی آن کار را انجام داده است. کودکان دبستانی توانایی «درک زمان» را ندارند، برخی والدین از این مسأله شکایت دارند که وقتی فرزندشان با تبلت بازی می کند و آنها از آن می پرسند که چند ساعت است که با تبلت بازی می کنی کودک قادر به پاسخگویی نیست.

خرید تبلت برای بازی ، در سنین کودکی گزینه ای است که هر چند برای مدتی کودک را به ظاهر آرام می

کند ولی خطرات زیادی بر جسم و روح کودک ایجاد می کند (<http://isna.ir/fa/news>)

داشتن رمز ورودی شخصی

همه‌ی اعضای خانواده باید رمز موبایل خود و تبلت و کامپیوتر خود را در اختیار اعضای خانواده بگذارند. معنا ندارد که والدین در موبایل خود عکس‌ها، فیلم‌ها و یا ارتباطی داشته باشند که هراس از لو رفتن آنها و مشاهده‌ی آنها وجود داشته باشد. لذا موبایل ما باید رمز داشته باشد ولی این رمز برای دیگران است نه اعضای خانواده. اینجوری فرزند ما هم مجبور می‌شود رمز موبایلش را در اختیار بگذارد و این خود عامل بسیار بسیار موثری در جلوگیری از انحرافات فرزندمان خواهد بود. (<http://vu.iaubc.ac.ir>)

نتیجه گیری

در دنیای امروز استفاده از ابزار تکنولوژی مانند تبلت ، موبایل ، اینترنت ، بازی های رایانه ای جزء لاینفک و جدانشدنی عصر کنونی است و همه گروه ها با هر هدفی در حال استفاده از آن هستند.

پدر و مادر به عنوان مسئولین مستقیم تربیت فرزندانشان همیشه نگرانی هایی در زمینه تاثیر پذیری فرزندان از چنین ابزاری داشتند. آنان باید با رفتار درست و پرهیز از رفتارهای غلط بتوانند تعادل لازم را برای فرزندانشان در زمینه استفاده از چنین ابزاری فراهم آورند.

از بایدهای رفتاری که پدر و مادر باید رعایت کنند آگاه سازی ، آموزش سواد رسانه ای ، عمومی بودن استفاده از ابزار تکنولوژی ، به روز کردن تنظیمات امنیتی و .. است. و از نبایدهای رفتاری که پدر و مادر باید اجتناب کنند تقلیدهای کورکورانه ، خرید تبلت برای بازی ، داشتن پسورد شخصی و فشار و آزاد گذاشتن مطلق است .

پدر و مادر باید بین افراط و تفریط راه تعادل را انتخاب کنند و آن نظارت ، مشورت و تشویق فرزندان در استفاده درست از این ابزار است.

منابع و مآخذ

- ۱- اتکینسون زمینه روانشناسی هیلگارد، ترجمه براهنی و همکاران ، ج اول ، تهران ، نشر رشد، ۱۳۸۱.
- ۲- اکبری، ابوالقاسم؛ اکبری، مینا، آسیب شناسی اجتماعی. تهران، انتشارات رشد و توسعه. ۱۳۹۰.
- ۳- سعیدیان ، مهدیار هفته نامه پزشکی امروز ، ۲۲ مرداد ۱۳۹۳ ، شماره ۱۰۱۰.
- ۴- شاهپوردی ، اکرم مهدیان ، مرکز تربیت معلم ، عترت ، بهمن سال ۱۳۹۰ ، سایت دانشنامه روانشناسی و علوم تربیتی (میگنا).
- ۵- صدیقی ، سارا ، توصیه ها و هشدارهای اینترنتی به والدین جوان ؛فرزندتان را در دنیای مجازی رها نکنید ، روزنامه سلامت ، شماره ۴۳۱، مرداد ۱۳۹۲.
- ۶- صفردوست ، پیمان ، بایدها و نبایدهای استفاده کودکان از تکنولوژی های نوین ، روزنامه سلامت ، شماره ۴۳۱، مرداد ۱۳۹۲.
- ۷- <http://vu.iaubc.ac.ir>
- ۸- <http://isna.ir/fa/news>
- ۹- www.tebyan.net
- ۱۰- www.pouyesh-nursery.ir
- ۱۱- <http://doctoreman.ir>
- ۱۲- <http://www.fekrafarin.com>
- ۱۳- <http://mybanu.ir>
- ۱۴- <http://www.aftabir.com>

<http://vu.iaubc.ac.ir>-۱۵

<http://www.beytoote.com>-۱۶

<http://www.rasaneh.org>-۱۷

www.tebyan.net-۱۸

<http://ibanoor.ir>-۱۹

<http://www.akairan.com>-۲۰

fa.wikipedia.org-۲۱